

TEXT OCH FOTO ANDERS SALESJÖ

Mulle, *Mullus surmuletus*

Mullen är allmän söderut i Europa längs hela Atlantkusten, i Medelhavet och Svarta havet. Längs Sveriges och Danmarks västkust samt i Norge är den mindre vanlig, men ingen sällsynthet. Arten har anträffats i Öresund samt någon enstaka gång i sydvästra Östersjön. I våra vatten ser man dem framför allt under hösten på några få meters djup. Det man oftast ser är mindre individer på upp till en dryg decimeters storlek. Dessa är troligen årsungar som drivit norrut med strömmarna från lekplatser i Engelska kanalen. Vuxna individer kan bli upp till 41 cm långa och väger sällan mer än ett kilo.

Mullen är en relativt långsträckt och ofta mycket vacker fisk. Färgteckningen varierar beroende på om man ser fisken under natten eller dagen. Dagtid har den ett långsgående mörkrött band längs hela kroppen och genom ögat. Det röda bandet är ofta extra kraftigt om de uppträder i stim. Över och under det röda bandet går ett antal gula band. Natetid ändras färgteckningen markant. Fisken blir nu istället spräcklig med väldigt intensivt röda partier mot en ljusare kropp. Det finns en stor individuell variation i färgteckningen, men den varierar också beroende på fiskens sinnestämning. Det bästa kännetecknet på en mulle är nog de två långa, vita skäggtömmarna under hakan. Skäggtömmarna är utrustade med sinnesceller för känsel och smak. De är i ständig rörelse då fisken letar mat i sand och lerbottnar. Hit tar den något intressant söker den igenom botten sedimentet genom att suga in sand och lera i munnen och sedan låta detta passera ut genom gälöppningarna. På så vis kan den sila igenom sedimentet med hjälp av små taggar som sitter på gälbågarna och kallas gälräfständer. Födan består av bottenlevande ryggradslösa djur samt en och annan liten fisk.

I det huvudsakliga utbredningsområdet i Medelhavet och längs Sydeuropas Atlantkust simmar mullen ofta i stora stim och letar efter föda utmed strändernas bottnar. Man ser på långt håll var fiskarna går fram då sikten blir begränsad beroende på ett intensivt grävande. I våra nordiska vatten hittar man normalt mullen en och en eller ett fåtal individer tillsammans. I Medelhavet är mullen i regel stationär men drar vintertid till djupare vatten. En del sydligare populationer längs Atlantkusten verkar flytta norrut om våren för att leka vid Engelska kanalen. Leken sker i maj-juli på 10-55 m djup. Äggen svävar runt i vattnet och kläcks efter 3-4 dygn. De blåaktiga ynglen lever nära ytan i fritt vatten tills de är ungefär 5 cm långa, därefter söker de sig till grundare områden längs kusten. De växer relativt fort och i oktober är ungarna 5-12 cm långa. Det är dessa årsungar som man ofta ser på grunda sand- och lerbottnar under hösten. Vintern här i Norden verkar dock vara för tuff för att de ska överleva till nästa sommar. Könsmognaden inträder vid ett till två års ålder och den maximala livslängden är runt tio år. Mullen är en utmärkt matfisk och den fiskas flitigt i Medelhavsområdet, men i våra vatten är den så pass sällsynt att den saknar ekonomisk betydelse.

Bordsunderhållning

Mullens läckra kött uppskattades högt av antikens romare. I finare kretsar var det vanligt att man avlivade fiskarna inför bordsgästerna som en sorts underhållning. Dödar man en mulle uppvisar den nämligen ett otroligt färgspel; de vackra röda tonerna intensifieras så att fisken fullkomligt sprakar i färg. □

Mulle